

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hárhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A girondisták bukása.

(—a.) Az alkotmánypárttal ugy lát-
 szik megisméllődik a girondisták esete,
 bár — hála Istennek — tagjai nem jut-
 nak olyan tragikus sorsra, mint egykoron
 a Girond vidéki francia képviselők.

Abban a nagy nemzeti felbuzdulásban,
 mely a koalíciós pártok támogatásával a
 függetlenségeknek juttatta a mandátumok
 legnagyobb részét, a néppárton kívül az
 alkotmánypárt képviselte a kiegyezési
 alapot, a függetlenségi jakobinusokkal
 szemben nekik jutott a girondisták há-
 lálisan szerepe, a mérséklet.

És képviselték a mérséklet politikáját
 mindvégig szilárdan és becsülettel. Akár-
 mily nagy hangosak voltak is a bankosok
 Andrassy Gyula nem hátrált meg előlük.
 Nemcsak a király előtt, nemcsak a tör-
 vényhozás termében, nemcsak a Royal-
 klubban tartott koalíciós értekezleteken,
 hanem még a folyosón is. Volt bátorsága
 bemenni az oroszlanok barlangjába és
 akárhányszor ő maga provokálta a bős-
 hazafiakat.

Jól tudta azt, hogy a mindent el-
 árasztó és minden tért elfoglaló függet-
 lenségi világban nem népszerű az az
 álláspont, amelyet elfoglal. Nem kellett

akkor a 67-es politika senkinek sem. A
 bankosok annyit hirdették, hogy a 67
 csödbe jutott, hogy Andrassy és Ra-
 kovszkyn kívül alig volt bátorsága vala-
 kinek szót emelni a 67 védelmére. Már
 macaról a volt miniszterelnökről Weker-
 léről is azt hirdették — persze alap-
 nélkül — hogy ő is belátta a 67 csö-
 djét és ő is át fog pártolni a független-
 ségek táborába. Andrassy azonban mind-
 ennek dacára rendületlenül tartotta ma-
 gát. Nem törődött avval sem, hogy el-
 veszti népszerűségét, — nem félt attól
 sem, hogy lejárja magát — ő és hozzá
 hű pártja megmaradt a becsületesen ma-
 gyarázott 67 védelme mellett.

Könnyű volt valamikor Tiszáéknak és
 a szabadelvű pártoknak védelmezni a ki-
 egyezést. Őket erősen tartották felülről és
 erős nagy többség volt zászlaja mellett.
 Mikor pedig leolvadt a nagy többség, bár
 még mindig az övé volt a mandátumok
 egyharmada, begöngyölte a zászlót és
 szelnek eresztette katonáit.

Andrassy pedig felülről csak akadályra
 talált a parlamentben pedig viaskodni kel-
 lett a többség ellen. Mégis megállotta he-
 lyét a 67-es zászló mellett emberül.

És mi lett érte a hála és köszönet?
 A girondisták sorsa.

Felülről bizalmatlansággal nézték, hogy
 ő a jakobinusokkal tart s ezért nem ré-
 szesítették kellő támogatásban. Sőt mikor
 makacsul ragaszkodott katonai követelése-
 hez — egyszerűen elejtették.

A függetlenségek rossz néven vették
 tőle, hogy oly elszántan védelmezte a
 67-es alapot és a 67-es intézményeket,
 főleg a közös bankot, valamint közülük
 sokan, akik t. i. a szocialistákkal kacér-
 kodnak, nehezteltek rá a plurális rend-
 szerre alapított választói jog miatt és at-
 tól tartottak, hogy a kerületek új beosz-
 tásánál nem fogja eléggé védelmezni a
 függetlenségi mandátumok érdekeit és ez-
 ért már egy évvel ezelőtt frontot csináltak
 ellene.

Igy aztán nem maradt számára más,
 mint a keserű sors — lerakni fegyvereit
 Khuen-Héderváry előtt.

Ezt éppen nem akarja megtenni. Nem
 személyi tekintetek miatt, hanem elvi
 szempontokból.

De azért igazi girondista módra neme-
 sen viselkedik most is. Nem akar utjába
 állani az új 67-es alakulásnak. Előkelően
 félreáll az utból, embereit pedig szabad-
 jára engedi.

A nemzet komoly része tudja méltá-
 nyolni az ő érdemeit és el fog jönni az

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Titkári jelentés

a nagyváradai Katolikus Kör 1909. évi működéséről.

Tisztelt közgyűlés!

A kath. köztevékenységnek kettős célt kell
 szolgáltatnia: egymást megismerni s törvénye-
 inket, a krisztusi igazságokat a világban érvé-
 nyesíteni.

Soha égetőbb szükség nem sürgette a kat-
 holikus társadalom egybeolvadását, mint mostan.
 Ismerjük meg egymást, lássuk kik s hányan
 vagyunk! Merítsünk erőt s bizodalmat egymás
 példájából, hitvallásából s munkájából. Örven-
 dezzünk és lelkesedjünk a velünk érőkkel.
 A személyes érintkezés és barátság szálait kös-
 süsük meg közös munkára!

Lássa az a hitközönyös világ, lássa meg
 az ellenség is, kik és hányan vagyunk s mit
 akarunk. Mi nem titkoljuk sem nevünket sem
 céljainkat. Nem vagyunk »titkos társaság.«
 Mit akarunk, nyíltan valljuk: a ker. hitnek,
 erkölcsnek, kulturának fenntartását, terjesztését:
 Krisztus szabályainak érvényre juttatását.

Az új kor rohamos s egészségtelen fejl-
 ődése ezer és ezer kérdés elé állítja nemcsak

a vallást, hanem az emberi kultúra minden
 mozzanatát. A teendők egész özöne reánk zu-
 dul és serkenti a problémák helyes megoldá-
 sára s a megoldás egységes és tervszerű ke-
 resztülvitelére. Ezért kell tömörülnünk kato-
 likusoknak, ezért kell összeszednünk erőinket,
 hogy a megoldás ne hozzon meddő munkát,
 vagy éppen balsikert!

Egyesüljünk egymás iránti bizalommal, kö-
 zeledjünk egymáshoz szeretettel és szelidséggel,
 hogy tisztuljanak az eszmék, buzduljanak fel a
 szívek s acélosodjék meg a keresztyén kato-
 likus öntudat

Hadd szaporodjék a mi városunk kath.
 társadalmában is az öntudatos működő tagok
 száma. Ugy gyarapodni fognak műveinkben,
 intézményeinkben.

Vigyünk világgá a krisztusi igazságokat. A
 katolikus köztevékenységnek kötelessége, hogy
 érdeklődésének körébe vonja a tudományt, a
 művészetet, a társadalmi és jótékonyági élet
 minden fázisát, a sajtót, irodalmat, iskolát,
 gyermekvédelmet, szegényügyet s az élet egyéb
 vonatkozásait. Hiszen a helyes alapelvek kin-
 cses háza a ker. vallás örzi, de a keresőknek
 készséggel nyújtja is.

Ezen egyesülésünkben, tömörülésünkben s
 munkánkban velünk lesz az isteni Mester, ki
 maga mondja, hogy »ha többen összejöttök az

én Nevemben, ott vagyok veletek.« Nem félek
 tehát az ellenség szeméitől; had lássa, hogy
 létezzünk s dolgozzunk, hogy nagy s mindenre
 kiterjedő munkát akarunk végezni hitünkért,
 hazánkért, haladásért s boldogságért.

Mielőtt katolikus köztevékenységünk el-
 mult 1909. évről, egyesületünk 14-ik élet-
 évéről számot adóánk a tisztelt közgyűlés előtt,
 elsősorban egyesületi életünk egyik nevezetes
 fordulópontjáról kell megemlékeznünk.

Mindnyájunk előtt ismeretes, hogy b. e.
 Palotay László elnökünk és alapítónk elhunytával
 az egyházi elnöki szék megüresedett. Nemcsoda
 ha körünk árvának érezte magát nagynevű
 alapítójának elhunytá után, hiszen
 Palotay neve és egyesületünk valósággal egygyé
 voltak forrva.

A gondviselés azonban megvigasztalt. Nem
 kellett soká gondolkoznunk a méltó utód felől
 midőn egyesületünk megalakulása óta nap-nap
 után magunk között láttuk, tiszteltük s szeret-
 tük ftdő dr. Karácsonyi János kanonok urat,
 ki kath. körünk gyermekéveitől kezdve, mint
 a választmánynak is alapítása óta tagja, foly-
 ton velünk érzett, velünk tartott, velünk dol-
 gozott s egyesületünknek nem egyszer babért,
 dicsőséget aratott. Hiszen maga idézte a múlt
 közgyűlésen ünnepélyes megválasztása alkal-

Tisztelettel

ÉRTESETÉS! : Üzletünk
 átalakítása
 végett
 az összes
 áruinkat, ugymint: **blousok pongyolák,**
aljak, kabátok, kosztümök,

gyermekruhák

s egyéb cikkeket e hó végéig
 minden elfogadható árban áru-
 sitjuk.

WÉBER TESTVÉREK

Nagyvárad. Bémer-tér.

Az árusítás naponta reggel 8 órától este 7 óráig
 tart, a berendezésnek egy része, valamint egy
 hármás pénzszekrény eladó.

idő, amikor a király és a nemzet bizalma ismét az ügyek élére állítja, hogy szolgálja tovább önzetlenül a haza, a nemzet és az alkotmány ügyét.

Politikai válság.

A tegnapi nap legnevezetesebb politikai eseménye az alkotmány-párt ülése volt, melyen a feloszlást mondták ki.

A legújabb eseményekről tudósításunk a következő:

A Khuen-párt alakulása.

A Bud. Tud. jelenti: Ma délelőtt tíz órakor a miniszterelnökségi palotában *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök elnöklésével értekezlet volt, amelyen az új párt megalakítása ügyében megtartott tanácskozást folytatták.

A mai értekezleten résztvettek a miniszterelnökön kívül Lukács László, Hieronymi Károly, Serényi Béla gróf, Székely Ferenc dr, Hazai Samu miniszterek, Csáky Albin gróf, Tisza István gróf, Beöthy Zsolt és Lánchy Leo főrendiházi tagok, továbbá Láng Lajos, Erdély Sándor, Berzeviczy Albert, Perczel Dezső, Jakabfy Imre, Kabos Ferenc és Mara László.

Mint értesülünk, ezen az értekezleten gróf Tisza István bemutatta a szövegét annak a fölhívásnak, amelyen csatlakozásra hívják föl az országot. Ezt a fölhívást mint a Bud. Tud. jelenti, holnap reggel fogják közzétenni. A Khuen-párt alakuló gyűlése szombaton délelőtt lesz.

A bizottság ülése fél egy órakor ért véget. — Elhatározták, hogy a szombati alakuló ülés előtt még egyszer fognak tanácskozni.

A főispáni kinevezések.

Félhivatalosan jelentik, hogy *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnök vasárnap délelőtt hivatalában tartózkodott és folytatta tárgyalásait a főispáni állások betöltése körül. Hír szerint a legközelebbi napokban megjelenik a hivatalos lapban az új főispáni kinevezések első sorozata.

Jósika a latere minisztere.

Khuen-Héderváry Károly gróf tegnap fogadta *Jósika* Samu báró főrendiházi tag, volt király személye körüli miniszter látogatását és hosszabban tanácskozott vele. Hír szerint *Khuen* báró *Jósikának* följánlotta kabinetjében a király személye körüli tárcát.

Az alkotmánypárt feloszlata.

Az alkotmánypárt értekezlete délután fél hat órakor kezdődött *Szell Kálmán* elnöklete alatt. *Szell Kálmán* megnyitó beszédében rámutat a párt eddigi munkásságára, majd *Andrássynak* adja át a szót.

Andrássy Gyula gróf fél óras beszédében beterjeszti a végrehajtóbizottság javaslatát, melylyel a párt feloszlását véleményezik. *Andrássy Gyula* ezután megindokolja a bizottság javaslatát, azt mondja, hogy úgy véli leghelyesebbnek, hogyha mindenkinek szabad kezét engednek elveik követésében. A felosztás mellett van s javasolja annak elfogadását. *Andrássy* javaslatát egyhangulag nagy lelkesedéssel fogadta a párt és ezzel a feloszlás ki lett mondva. Így a párt teljesen feloszlottnak tekintendő.

Az alkotmánypárt tagjai a pártfelosztás kimondása után részekre szakadnak. Egyik részük csatlakozik *Khuen*ékhoz, a másik a párt tagjaiból álló csoport, magáévá teszi *Wekerle* Sándor ismeretes álláspontját. *Wekerle* tudvalevőleg kijelentette, hogy nem csatlakozik egy párthoz sem, mert nem tartja megengedhetőnek, hogy most szembehelyezkedjék a függetlenségi párttal, miután négy évig a független-

ségi pártra támaszkodva kormányzott. *Wekerle* és az alkotmánypártnak vele egy nézetten levő vezető tagjai párton kívül maradnak és vagy visszavonulnak a politikától, vagy ha mandátumot vállalnak is, akkor sem csatlakoznak egy párthoz sem. Végül van egy rész, amely meg akar maradni önálló pártnak az alkotmánypárt programja alapján.

Apponyi elutazott.

Fiuméből jelentik: *Apponyi* Albert gróf tegnap délután Fiuméba érkezett és a »Carmania« kivándorlási gőzössel Nápolyba utazott.

Beszámoló.

Kolozsvárt Wesselényi Ferenc báró, *Kolozsvár* II, kerületének képviselője vasárnap délután beszámolót tartott. Beszéde közben a jelenlévő szocialisták többször nagy zajjal emlegették az általános választójogot. Végül *Apáthy István* mondott beszédet.

Dr. Zboray Miklós országgyűlési képviselő március 13-án kerületében beszámolót tartott. Délelőtt két helyen, délután *Marczaliban* jelent meg és mindkét helyen szeretettel és lelkesen fogadták. Kéthelyen gróf *Hunyady* József üdvözölte a képviselőt és támogatásáról biztosítva, kijelentette, hogy hiszi miszerint az esetben, ha új választás lenne, a kerület ismét *Zboray* Miklóst tünteti ki bizalmával.

Prónay visszavonulása.

Az egyeztető kísérlet sikertelensége annyira lehangolta *Prónay* Dezső bárót, hogy a politikától visszavonul.

A nemzeti munkaspárt.

A miniszterelnöki palotában tartott értekezleten elhatározták, hogy az új párt hivatalos elnevezése nemzeti munkaspárt lesz. A végleges megalakulás előtt még egy értekezletet fognak tartani.

Uri ruhát csak elismert Dragánnál Nagy Sándor-utca csináltasson.

mával az apostol szavait, hogy együtt akar örvendezni az örvendezőkkel és sirni a sirókkal, midőn kath. körünkről a kath. társadalom életéről van szó. Ilyen apostoli odaadó lélek, — kinél rövid egy év alatt bebizonyult, hogy a körnek valóságos atyja, — méltán számíthat tagjaink ragaszkodására s tiszteletére s vezetése mellett méltán remélhetjük, hogy körünk nehéz feladatait Krisztus szabályai szerint fogja mindig megoldani.

Ujjonnan megválasztott egyh. elnökünk iránti ragaszkodási igyekezett kifejezi ama szeretet lakoma is, melyet június 14-én a Püspök-fürdőben rendeztünk s amelyen a váradí katolikus társadalom színe java megjelent.

Egyesületünk vezetői az elmúlt évben is a kath. lyceumi előadások rendezésére fordítottak kiváló gondot. A megszokott ciklusbeli előadásokon kívül meghonosítottuk a kath. Uránit, mely hivatva van ker. kath. szellemben szóragoztatni s ismeretterjesztő órákat nyújtani körünk tagjainak. Így a múlt évben összesen 16 előadást rendeztünk, melyekből 2 a régi

keretekben zeneszámokkal, 1 böti estély, 1 nagyszabású hangverseny s a Szt. László napi ünnepély mellett összesen 11 kath. Uránia előadás szerepel.

Március 4-én kezdtük meg előadásaink sorozatát a kath. nőmozgalmak országos nevű vezérével, *Farkas* Edith alapítványi hölgygyel, ki amint a körnek illusztris vendége a »keresztény nővédelmi akciót« fejtegette, nagy tudásával s megkapó közvetlenségével. Elmondhatjuk, hogy olyan tartalmas s gyakorlati irányu beszéd ritkán hangzik el s ha ehhez az előadó bájos egyéniségét, alapos tudását, szak-képzettségét s előadói képességét vesszük, igazolva látjuk a hallgatóság nagyszabású érdeklődését, bizon az akadémia nagy terme a közönséget nem tudta befogadni.

Március 18-án *Göröcsöni* Dénes a kath. irodalom lelkes bajnoka tartott gyujtó szónoki beszédet a kath. sajtó és irodalom védelmére, a mai életben divó irodalmi szeny támadására. Az előadást épügy, mint a *Farkas* Edithét lelkes, szép közönség hallgatta végig. A Göröcsöni-est sikerét mi sem bizonyítja jobban,

mint a szabadgondolkodók élénk érdeklődése és kellemetlensége, melyet sehogysem tudtak leplezni. Az április 1-én megtartott böjti estélyen *Gedeon* Rezső tartott beszédet.

Előadásainkhoz mint az előző években, úgy most is városunk előkelő urhölgyei szolgáltatják a keretet művészi zongora, hegedű és cimbalom játékkal s énekszóval. Így *Sebestha* Ottokárné, *Nagy* Farkasné, *Ziffer* Jenőné, *Lamprecht* Mária, *Korda* Rózsika, *Bodnár* Gizella. Külön kiemeljük *Beleznay*, *Resch* és *Kürt* trióját böjti estélyükön, midőn *Schubert* »Ave Maria«-ját gordonkán, zongorán és harmoniumon gyönyörűen adták elő; nemkülönben *Lobermayer* Gyula férfikarát, kik többször keltek hatást előadásainkon.

Az április 14-én a püspöki palota dísztermében rendezett nagy hangverseny joggal foghat külön helyet évi jelentésünkben. A rezidenciában természetesen, hogy fokozottabb volt az érdeklődés a különben is gazdag műsor iránt. *Lányi* József dr. tinnini fölsz. püspök urnak ünnepi beszéde »Az élet csillaga« volt az ünnepély fénypontjának száma. A püspök ur közbe-

Ritka alkalmi vétel!

Más vállalat miatt

üzletemet teljesen feloszlatom

Kézimunkák és anyagok. Női divatcikkek; fehérneműek, csecsemő kelengyék, rövidárúk, szallag, csipke, kalaptollak és virágok, harisnyák, keztyük, trikók, hallatlan olcsó árak mellett beszerezhetők

KOVÁCS LAJOS-nál, Rákóczi-ut, (Fő-utca) 3. szám.

Berendezés eladó.

Mindenkinek saját érdeke ezen ritka kedvező alkalmat kihasználni.

Helyiség kiadó.

A felhívás.

Ma jelenik meg nyomtatásban az a felhívás, amit az új párt alakulása végett kibocsátanak. A felhívás terjedelmes hangzatos frázisokkal telt kiadmány. A felhívásban a 67-es párt működésével foglalkoznak a párt alakítók. Végül buzdító hangon kéri a nemzetet az összetartásra és az új párt támogatására.

A Katholikus Kör közgyűlése.

Élénk érdeklődés mellett folyt le vasárnap a Katholikus Kör tisztújító közgyűlése. A Kör világi elnökének báró Gerliczy Ferencnek elnöksége mellett jelen voltak:

Fetser Antal, dr. Karácsonyi János, dr. Vučkics Gyula, Dús László, Széchenyi Jenő, Tóth Márton, Kelemen Kálmán, Makucz Ernő, Justh Károly, Andriška Károly, Csathary József, dr. Schweiger Ede, Nozák Rudolf, Brém Lőrinc, Székely Sándor, Imrik László, Novák János, Rigli József, Vattay József, dr. Némethy Gyula, Schuch Károly, Géczy Lajos, Heilinger József, dr. Echerolles Gilbert, dr. Géher Lambert, dr. Hoványi Gyula, Gabrielly Lajos, Balogh Károly, Erős Rezső, Mayer Antal, dr. Krüger Aladár, Somogyi Géza, Sürger Bertalan, Hégen Ferenc, id. Jelinek Ferenc, Peszeky Ferenc, Szilágyi Dózsa, Janos Lajos, Grocz Béla, dr. Mazurek Gyula, dr. Imrik Gusztáv, Mellau István, Karger Sándor, Bodnár János, Sztarill János stb.

A közgyűlést báró Gerliczy Ferenc nyitotta meg, megállapította a határozatképességet s felkérte dr. Imrik Gusztáv titkárt az évi jelentés felolvasására. Az alapos, szépen kidolgozott jelentést, melyet lapunk más helyén közlünk, tudomásul vették.

Az 1910. évi számadások megvizsgálására számvizsgálóknak kiküldettek Kugler Albert és Láng József. A megvizsgált 1909. évi zár számadásokat tudomásul veszik s a felment-

jött gyengélkedése miatt azonban csak felolvasás útján kerültek a szép husvétii gondolatok a közönség elé.

A hangverseny kiemelkedő számai voltak a megerősített székesegyházi énekhar Wagner »Lohengrin« részlete és Mascagni »Regina Colie-je a parasztszoborokból«. Beleznaoy oly képzett énekkart, oly precíz előadást mutatott be, hogy párjukat, úgy karmester, mint karnevezet találják meg az országban. Ha mindezekhez Szalay Stefánia bravúros »Schuman Carnival de Vienne-jét«, Ránffy Ilonka gyönyörű csengő hangon előadott Micaela dalát vesszük; ha Beethoven IV. triójának klasszikus előadását (zongorán Kiss Nóra, hegedűn Mazalik, csellón Kürty) hozzászámítjuk, előttünk áll a szép sikerű hangverseny.

Kath. lyceumunk e négyrendbeli előadásához járulnak a vetített képekkel kísért u. n. Uránia-estélyek, melyeket egyesületünk minden kedden változatos műsorral rendez. A múlt évben a következő képsorozatot mutattuk be: Lourdes. Róma. A földrengés és Messina pusztulása. Magyar várak és váromok. A levegő meghódítása. Katakombák. Bosznia és Hercegovina. Mária élete. A szentföld. Assyria és Babilonia. London. Az előadásokat közéletünk jelesei, mint dr. Karácsonyi János egyh. elnökünk, dr. Hoványi Géza és Gyula, dr. Némethy Gyula, Beátrám Brunó, dr. Pataky Arnold, Kovács Kándi szolgáltatták.

(Vége köv.)

vényt megadták; az 1910. évi költségelirányzatot elfogadták.

Ezután az elnök bejelentette, hogy miután az alapszabályszerű két évi mandátumok lejárt, úgy maga, mint elnöktársai, a választmány tagjai és a tisztviselők nevében lemond.

A korelnöki szöket egyhangú bizalommal Pékanovits Imre foglalta el s indítványozta, válassza meg a Kör világi elnökévé ismét Gerliczy Ferenc bárót. Az indítványt a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel elfogadván, Gerliczy báró ismét átvette a közgyűlés vezetését s rövid beszédben megköszönte a megnyilvánult bizalmat, igérve a maga részéről, hogy e bizalomnak igyekezni fog minden tekintetben megfelelni.

A közgyűlés ezután egyhangulak megválasztotta egyházi elnökévé dr. Karácsonyi Jánost, egyházi alelnökévé dr. Vučkics Gyulát, világi alelnökévé Dús Lászlót, titkárrá dr. Imrik Gusztávot és a választmány tagjaivá szintén egyhangulak megválasztották a következők:

Andriška Károly, Balázsovich Jenő, Beleznaoy Antal, Csathary József, Csobánézy Lajos, Erős Rezső, Fetser Antal, Frankó Endre, Gabrielly Lajos, Gálbory Sámuel, Géczy Lajos, Grócz Béla, Halász Gyula, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, Imrik S. Zoltán, id. Jelinek Ferenc, Justh Károly, Kádár János, Karger Sándor, dr. Krüger Aladár, Kugler Albert, Láng József, dr. Molnár Imre, dr. Némethy Gyula, Novák János, Novotny S. Alfonz, Nozák Rudolf, Papp Imre, Pékanovits Imre, Spett Gyula, dr. Schweiger Ede, Szilágyi Dózsa, Tóth Márton, Vattay József, dr. Wimmer Julián.

Az elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Justh Károlyt és Géher Lambertet kérte fel s ezzel a közgyűlés az elnök életetésével véget ért.

A közgyűlés után dr. Karácsonyi János elnöksége alatt a választmány tartott még rövid ülést, melyen megválasztott az irodalmi és művészeti osztály elnökévé dr. Hoványi Gyula, ügyesszé Böszörményi Géza, pénztárnokká Kelemen Kálmár, háznagygyá Sürger Bertalan, könyvtárnokká Bodnár János.

A báránci mandátum. A báránci kerületben a választók nem tudnak egyöntetűen megállapodni a jelölt személyében és ebből kifolyólag a függetlenségi párt itt is két részre oszlik és mint Kossuth- és Justh párt fog szerepelni a választásokon. E munkában a vezetőszerpet a derecskei választók viszik, akik mindenáron Szabó József református mellett tömörülnek, míg a kerület nagy része Nadányi Gyulát óhajta. A vége pedig az lesz, hogy a kettő közül be fog jutni egy harmadik, akit a szabadelvű párt káncidál.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjenek.

Vitriolos merénylet Tenkén.

Liszka István tenkei járási irnok fiatal, mondhatni még csaknem deákkorában szivesen beszélgetett el egy tenkei iparos lányával, Timár Terkával. Az élet forogtága szétválasztotta a két gyermeket és Liszka István Tenkéről Élesdre került, ahol évek hosszú során a deáknapok szerelmes óráit elfeledtették vele az új környezet, az új élet. Timár Terka azonban fiatalkori szerelmét úgy látszik nem tudta teljesen elfeledni.

1904-ben a leány Amerikába ment és ott mint varrónő kereste kenyerét. 1904 óta látszólag a leány is elfelejtette a régi szerelmét s letett azokról az álmokról, amelyeket egy-egy gyermekórában szött.

Liszka István, aki a leányt minden esetben felvilágosította ábrándjainak lehetetlen volta felől, megismerkedett Nagyszalontán egy leánnyal, akit a múlt évi október hó 30-án feleségül is vett. A varrónő a régi szerelemről már mindenki megfeledkezett, amikor most január eljésén Liszka Istvánt Élesdről Tenkére helyezte át Glac Antal főispán.

Timár Terka időközben a múlt évi december havában Amerikából visszatért Tenkére és ott testvéreinel szállott meg. Anit az amerikai levegő feledtetett vele, régi szerelmét, azt a tenkei ismét felújította. A leány előbb mások által igyekezett Liszkát régi barátságukra figyelmeztetni, Liszka azonban kijelentette, hogy ő tulajdonképen sohasem szerette a leányt és egyáltalán hallani sem akar tolokodásáról. Timár Terka azonban nem hagyott fet zaklatásával, sőt annyira ment, hogy Liszkát meg is fenyegette, hogy agyon fogja löni, vagy le fogja vitriolozni, ha nem fogja őt szeretni.

Liszka a közönséges fenyegetőzések után állandóan revolverrel járt az utcán és lehetőleg kerülte a kellemetlenséget. Tegnap este fél hét órakor Liszka Szlavik István és Timár Emil főszolgabírósi tisztviselők társaságában ment haza a hivatalból.

Gyanútlanul haladt a három ember a Ferenc József-utcán, amikor velük szembe jött Timár Terka. Szó nélkül haladtak el egymás mellett. Amikor Timár Terka a három férfi háta mögé került téli kabátja alól hatalmas két literes üveget vett elő és minekutána Timár Emil állatorvost félrelökte Liszkának a fejére locsolt az üvegből. Liszka erre megfordult, hogy védekezzen, mielőtt azonban ezt megtehetné volna Timár Terka az arcába öntötte az üveg megmaradt tartalmát. A folyadék legjobban Liszkát érte, azonban meglehetősen mennyiség freccsent a két kísérőjére is.

A megtámadott ember erre revolvért rántott elő, míg Szlavik István Timár Terkát fogta meg. Elkeseredett küzdelem fejlődött ki Szlavik és a merénylő között. Timár Emil állatorvos annyira megijjedt a történetektől, hogy szóhoz sem tudott jutni és tétlenül nézte a két ember küzdelmét. Mikor Szlavik már csaknem lefegyverezte a leányt, ez az egyik

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruhabetzerzésre

MITTEILER EDE

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG

Nagyvárad,
Bákóczi-ut
(Uri casino épület)
Telefon 520.

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legjobb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costümöket valódi angol SZÖVETEK nagy választékban

kezét kiszabadította és revolvert rántva elő megfenyegette Szlavikot.

— Engedjen el mert maga is kap. Ezzel ki siklott Szlaviknak a vitrioltól amugy is sikos keztyüs kezéből és futásnak eredt.

Liszka nem tudta használnia revolverét, mert mikor annak zárját ki akarta nyitni arról egy csepp folyadék a szemébe csepent, a melytől elhomályosult előtte minden.

A merénylőt az összesereglett emberek üldözöbe fogták azonban utolérni már nem tudták. Timár Terka a Körözs hidjára futott, mire üldözői ide értek a hidon csak téli kabátját a karfákon pedig ruha foszlányokat találtak. A Körözs partján és a vízben mindennütt keresték a leányt azonban sehol sem találtak s így rögtön az a gyanu merült fel, hogy a leány csak félre akarja vezetni üldözőit, akik erre a leány lakására mentek, ahol tényleg azt a felvilágosítást kapták, hogy a leány nem lett öngyilkos és volt is oda haza, a honnan ezzel a kijelentéssel távozott.

— Liszka felesége is hasonló módon fog jární.

Liszkat még az nap beszállították Nagyváradra, ahol Waldmann szemorvos vizsgálta meg. Az orvosok véleménye szerint a baj nem oly komoly, mert a vitriol higitott, erejét vesztett volt.

A leány jelenleg a tenkei járásban bujdosik, mint értesülünk Bélfenyérbe menekült legelőbb s onnan a Bakonyba ment. A csendőrség még nem tudta elfogni a veszedelmes leányt.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Febr. 25. d. u. 6. Kath. Kör. bójti estélye a kir. kath. jogakadémián.

Febr. 19. este fél 9. Isaye—Gönczi hangverseny a Kereskedelmi Csarnokban.

Febr. 25. este fél 9. Swárdström-hangverseny a Fekete Sasban.

Márc. 18. d. u. 6. Kath. Kör. bójti estélye a kir. kath. jogakadémián.

Május 5. d. e. 11. Kath. Kör. zárünnepélye.

* **Papszentelés.** Csütörtökön, február 17-én papszentelés lesz a nagyváradí lat. szert. székesegyházban. Ma, kedden, február hó 15-én *Betuker* Tivadar, *Dominyák* István, *Pomer* Antal és *Vinkler* Ágoston végzett theologusok subdiaconusokká, szerdán, február 16-án pedig *Somogyi* Antallal együtt diaconusokká avattanak fel. Csütörtökön, február 17-én reggel 7 órakor a székesegyházban mind az ötöt *Fetser* Antal felsz. püspök áldozárrá szenteli. *Betuker* Tivadar pénteken regget a nagyváradí *Szent Vince*-intézet Nögáll-kápolnájában mutatja be első szentmiseáldozatát a Mindenhatóknak.

* **Glacz Antal bucsuja a városi tisztkartól.** Belsősgteljes, meleg óvációk között vett bucsut vasárnap délelőtt Nagyvárad város tisztkara *Glacz* Antal volt főispántól. A bucsuzás igaz megnyilatkozása volt annak a szeretetnek, tiszteletnek és ragaszkodásnak, a mellyel a városi tisztkar viseltetett *Glacz* Antal volt főispán iránt. Ezen szeretetnek forrása volt az előzékeny, finom, igazi gavalléros modor, amely a volt főispán minden érintkezésében oly lebilincselő módon nyilatkozott meg a tisztkar irányában. Ez szülte, hogy a bucsuzás is nem a szokásos sablonok szerint

ment végbe, hanem igazán szívből fakadt mindkét részről. A tiszviselők a bizottsági teremben vettek bucsut a volt főispántól, akit zajosan megéjeneztek, mikor a terembe lépett. A tisztkar nevében *Rimler* Károly polgármester bucsuzott el *Glacz* Antaltól, kerekded, csinos beszédben. Bekövetkezett — ugymond — az, a mitől a város tisztkara félt, hogy megkell válnia szeretett főispánjától, akit, mint atyját tisztelt és vett körül szeretettel a tisztkar. Ezután felsorolta és méltatta azokat az igaz érdemeket, amelyek *Glacz* Antal főispáni működésének kiemelkedő mozzanatai s követendő, például állította oda azt a sokoldalú hasznos tevékenységet, amit úgy a város ügyei s a tisztkar javára, valamint a társadalmi élet minden mozgalmában kifejtett. A bucsuzás pillanatában a városi tisztkar meleg szeretetét elismerését és ragaszkodását tolmácsolta s kérte hogy jóindulatában tartsa meg a város tisztkarát. A lelkes éljenzés elhangzása után *Glacz* Antal meghatva válaszolt s köszönetet mondott a tisztkar ragaszkodásáért. Testvéri szeretettel volt mindég a tisztkar iránt s kérte, hogy jóemlékezetükben tartsák meg. Tüntető éljenzés között egyenkint kezét fogotta a tiszviselőkkel s folytonos óvációk között távozott a városházáról, ahol sokáig emlegetni fogják az ő főispánságának idejét.

* **Vetítő-estély a Kath. Körben.** Ismét kiválóan érdekes vetítő-estélye lesz ma, kedden a nagyváradí Kath. Körnek. Az igazi művészet remekeit, az olasz renaissance legnagyobb festőjének *Rafaelnek* mintegy 60 pompás, szingazdag képét mutatja be kiváló esztetikuskunk *Némethy* Gyula theol. tanár, a nála megszokott vonzó előadás keretében. Az előadás a szokott időben, este 5 órakor kezdődik s arra a Kath. Kör vezetősége szívesen látja az érdeklődőket. Az előadás a Kör nagytermében lesz.

* **A hadtestparancsnok Nagyváradon.** *Frank* Liborius tábornagy, temesvári hadtestparancsnok a tegnap délutáni vonattal Nagyváradra érkezett. A hadtestparancsnok vizsgálatot tart a csapatok felett s ma éjjel az összes fegyvernembeli csapatok egyesített éjjeli gyakorlatait szemléli meg. A hadtestparancsnok kíséretében van *Melion* alezredes és *Kümbrecht* Altonz tüzérszázados.

* **A nagyváradí izr. hitközség jubileume.** A nagyváradí izr. hitközség ma tartja meg tennállásának 180-ik jubileumát. Ez alkalommal a hitközség diszközgyűlést tart mely után 350 terítékű bankett lesz a Kereskedelmi Csarnokban. A gyűlésen *Fuchs* főrabbi, *Gábel* Jakab igazgató és *Schwarz* Antal hitközségi elnök fognak szónokolni.

* **Ügyészségi megbizott.** Az igazságügyminiszter *Fichner* Gyula margitai járási szolgabíró a nagyváradí kir. ügyészség kerületébe ügyészségi megbizottá nevezte ki.

* **A jéggyár felállítására.** Még alig pá hét a tél, amikor még nagyobb hideget remélhetünk, de a jégvermek teljesen üresen állanak, mert a tél folyamán alig egyszerűszer volt olyan fagy, hogy 6—8 milliméter vastagságú jég lett volna, de jégverembe való jeget nem is látunk az egész télen. Nyáron pedig valószínűs veszedelmes lehet a jéghiány, különösen ha valami járvány fellép, amire ilyen abnormis tél után van is kilátás. A városnak tehát kötelessége, hogy gondoskodjék jégről, még áldozatok árán is. A városi tanács érzi is a felelősséget e tekintetben. A peceszőlési sörgyár ajánlatot tett, hogy március végéig szállít a város részére jeget, de a gyár-

ban készült jeget nem lehet nyárára elvermelni, tehát a városi tanács nem fogadta el az ajánlatot, hanem tegnap e tárgyban tartott ülésében elhatározta, hogy a jelenlegi vágóhid hűtőkamráit, amerikai rendszer szerint átalakítja s egyben a jéggyár részére szükséges helyiségeket már most felépítteti a tervbe vett új vágóhid helyén s berendezi jégkészítésre. Az egész jéggyár június 15-re így üzembe helyezhető s naponként 120 métermázsza jeget termelhet míg az új vágóhid felépül. Ez az új vágóhid végleges jéggyára lenne. Megbizták a főmérnököt, hogy a gépekre nézve azonnal azonnal lépjen érintkezésbe úgy hazai mint nagyobb németországi gépgyárakkal. Megbizták továbbá a főmérnököt, hogy egyuttal tudakozódjék egy kisebb, napi 3—4 métermázsza jég előállítására alkalmas gép beszerzése iránt. Ilyen gépek készen is kaphatók s míg a jéggyár elkészülne, ezzel állítanak elő a legrövidebb jégmennyiséget.

* **A Moskovits-család gyászsa.** Megemlékeztünk már a mély gyászról, amely dr. *Moskovits* Miklós gyároost nevének szül. *Schwarz* Ilonának oly tragikus halálával sújtotta. A megrendítő gyász eset városszerte mély részvétet keltett. A fiatal urinó holttestemet tegnap délután szállították Bécsből Nagyváradra. A temetés ma kedden, február 15-én délelőtt 10 órakor lesz a Kolozsvári-utcai gyászszobán.

* **A szegényügyi-bizottság elnöke.** A szegényügy rendezésére alakított bizottság elnöke *Darvassy* Lajos városi tanácsnok az elnökségről lemondott. A városi tanács a közgyűlés elé azon előterjesztést szándékozott terjeszteni, hogy dr. *Agoston* Péter törvényhatósági tagot válasszák meg a bizottság elnökéül. Kitért azonban még idejében, hogy a szabályok szerint a szegényügyi-bizottság saját maga választja tagjai közül elnökét s dr. *Agoston* Péter nem is tagja a bizottságnak. Most más módot választottak, hogy mégis dr. *Agoston* Péter legyen a bizottság elnöke. A szegényügyi bizottságot csütörtökre, február 17-én délután 4 órára ülésre hívták össze, amelyen dr. *Agoston* Péterrel kiegészítik a bizottságot s ugyancsak őt megválasztják a bizottság elnökéül. Vajjon miért kell ennyire erőltetni a dolgot? Talán van Váradon még más is, aki törődik a szegényekkel? Vagy már ez is a páholy privilegiuma? Attól tartunk, hogy ez a választás nem fogja megerősíteni a bizalmat a városi szegényügy iránt.

* **Egy protestáns egyetemi tanár megtérése.** Nagy szenzáció hírét vesszük Németországból. Egy protestáns uriember, a hallei egyetem tanára, hosszú tudományos kutatás és keresés után visszatért a katolikus Egyházba. Neve *Ruville* Albert. Megtérését nem rejti véka alá. Ohajtja, hogy mindenki tudomást szerezzen róla, azért könyvet adott ki, melynek jellemző címe: »Vissza a katolikus Egyházba«. Nincs helyünk arra, hogy e könyvet bővebben ismertessük, de néhány sorát mégis ide iktatjuk hü fordításban:

»Csak azt jegyzem meg — írja *Ruville* — hogy lépésemet sokan sokkal rosszabb néven veszik, mintha liberális, szabadgondolkodóvá, istentagadóvá, vagy akármi mássá vedtettem volna át. Meggyőztem arról, hogy a sokat emlegetett türelem mindemre vonatkozik, csak az igazságra nem! Az igazság előtt a türelem megszűnik. Annál nagyobb örömmel köszöntöm én ezt az igazságot, mely épeo a támadások miatt ismerhető fel legjobban.«

Ime a mi korunk itélkezésének prognostikonja a lelkiismeret dolgában. *Ruville* meg akarják a protestánsok fosztani katedrátjától azért, mert katolikus lett, ellenben biztos vagyok benne, hogy ünnepelték volna akkor, ha a liberális, szabadgondolkodó, vagy atheista irányzatok szájhűségé szegődött volna.

A Ruville eset hű kifejezője a mi magyar közéletünknek s uri felfogásunknak is. A felvilágosodás s kultura cégére alatt hirdetni s propagálni az istentagadást, imádni a liberálismust és a forradalmi ferrerizmust. Nálunk is modern tisztesség, de követni a vallásos meggyőződésben a lelkiismeret szavát és levonni a gyakorlati életben is ennek a meggyőződésnek konsequenciáit... ez már bigotteria, klerikalizmus és kiirtandó sötét butaság. Szent igaza van a hallei professzornak: az igazság előtt a türelem megszűnik.

* **A cselédügy rendezése.** Nagyváradi város jogügyi szakbizottsága ma kedden, febr. 15 én délután 3 órakor a városházán ülést tart. Ez alkalommal a cselédügy rendezésére vonatkozó szabályrendelet tervezetét tárgyalják.

* **A Félix fürdő vendégei.** A Félix-fürdő vizének hatalmas gyógyerejét a télen is sokan vették igénybe. akik szennvédeikben gyógyulást kerestek és találtak a híres fürdőben. Jelenleg is tekintélyes számmal vannak a fürdővendégek. akiknek Komzsik Alajos bíró gondosságából minden kényelmük megvan. A jelenlegi fürdővendégek a következők: dr Papp Jusztin ügyvéd Tenke, Lakatos Béla reáliskolai tanár és neje Nagyváradi, Szilágyi Lajos birtokos Ervasad, Weisz Mór és fia birtokos Farkaspatak, Hartmann Mór kávéos Debrecen, öz. Tózsér Józsefné vendéglős B.-ujfalu, Óváry Lajos iparos Nagyváradi, Kocsis János iparos Nagyváradi, Weisz Lipót iparos Nagyváradi, Ambrozy Gyula és neje vállalkozó Arad, Kövesdy Lajos és neje postatónok Kraszna, Molnár Jolán óvónő Nagykároly, Dobozy János iparos Nagyváradi, Bottyán János g. kath. kanonok Nagyváradi, Bay János Almosd, Haraszy Károly szállodás Nagyváradi.

* **Halálozás.** Friedl Katalin, Fényes Lajos helybeli kir. adóhivatali főtiszt édesanyja, f. hó 12-én reggel 95 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése 13-án délután 2 órakor ment végbe a kolozsvári-utcai izr. kórházból.

* **Kellemetlen névrokonság.** Lapunk pénteki számának törvényszéki rovatában megemlékeztünk Babel József rabszökevényről, aki már régebben megszökött a nagyváradi kir. ügyészség fogházából. Tévedések kikerülése miatt megemlítjük, hogy a közleményben említett Babel József rabszökevény nem azonos a jelenleg Dávid Bernát nagyváradi szobafestőnél alkalmazásban levő Babel József szobafestővel, akinek a kir. ügyészséggel soha nem volt dolga.

* **A kivándorlók veszedelme.** Tegnap délután 56 elkéseredett ember utazott Nagyváradon keresztül. Valamennyien Erdélyrészi olájkú emberek voltak akiket az Amerikai kivándorlási ház tett tönkre. Vasúti állomáson sirva panasztolták a szerencsétlen emberek, hogy Amerikába kivándoroltak s a kivándorlás előtt mindenüket pénzt tették, hogy az utiköltséget és a kiszállásnál megkívánt összeget előteremtsek. Ennek dacára New-yorkban azon indokolással, hogy Amerikábae már úgy is sok munkanélküli ember van, nem engedték kiszállni, hanem a legközelebbi hajóval visszaküldötték. Ugyanezen emberek mondották el azt is, hogy nem csak részesültek a visszaküldésben, hanem az alkalommal 300 embert utasították vissza.

* **Névváltoztatás.** Berger Ignác nagyváradi lakos a saját, valamint József, Elemér, Lajos és Béla kiskorú gyermekeinek vezetéknevét *Berkés*-re változtatta.

* **Hóditani fog,** ha báli szükségletét cipő és fehérnemű cikkekben **REICHARD ÁRUHÁZA** cégénél szerzi be, hol legdivatósabb kalapok és divatickek kaphatók.

* **A Lloyd kávéházban** folyó hó 13, 14, 15 és 16-án szenzációs műsorszámok kerülnek előadásra.

x **Bémer-tér 3. sz. alá költöztem.** Elvállalok minden a szakmámhoz tartozó villamos és gáz világítási vezetéseket, lakások, szállodák, iskolák jelző-csengő, telefon berendezéseit, uradalmak, gazdaságok s szeszgyárak részére saját üzemű dinamó berendezéseket, villámhárítókat. — Raktáron tartok villamos motorokat, iv, izzó és Wolfram-féle lámpákat, mindennemű csillárokat, asztali lámpákat és az összes elektrotechnikai cikkeket. — Költségvetés díjmentes. Stern Adolf, villamos és légszusz vállalata Nagyváradi, Bémer-tér. — Telefon 556.

SZÍNHÁZ.

Hoti műsor.

Kedd: Liliom.
Szerda: Liliom.
Csütörtök: Diadalmas szerelem. (Ujdonság)
Péntek: Diadalmas szerelem.
Szombat: Diadalmas szerelem.
Vasárnap délután: Kuruzsló, este: Szegény Jonathán.

Liliom

(egy csirkefogó élete és halála.)

— Külvárosi legenda 7 képből. Irta: Molnár Ferencz. A Szigligeti-színházban előadták 1910. február 13-án. —

Molnár Ferencz ötletes párbeszédírő. Még mikor csak az újságok hírovarába írt párbeszéd apróságokat, pattogó, öletre öletet halmozó s a bizarrságokkal szinte kedvteléssel dobálózó dialógjai feltűnést keltettek, fokozott mértékben érvényesült ebbeli készsége az Ördögben melynek morálja nem első minőségű ugyan, de az érdekesen megírt s egységes cselekvényű darabnak annak idején nagy sikere volt. Ilyen előzmények s a reklám buzgósa után sokat vár a közönség Molnár legújabb darabjáról; s mondjuk ki mindjárt: várakozásában csalódik.

Molnár Ferencz külvárosi legendának nevezte darabját. Egy budapesti csirkefogót akar bemutatni, aki alapjában véve jó, csak a körülmények viszik a rosszra. Különösen a csirkefogó gondolkodását akarja a szerző a néző elé varázsolni. Hőse Liliom, a Muskátáé városligeti körhintájának csalókatja. A körhintáról Muskátáé kitilt két cselédleányt, Marit és Julit, mert észreveszi, hogy Liliom vonzódik Juliohoz. Liliom Juli pártjára áll, mire a feltéleny Muskátáé elbocsátja. Juli és Liliom megszeretik egymást s együvé költöznek. Egyiknek sincs semmije, szájalomból Hollenderné, a gyorsfénypécsné ad nekik szállást és kosztot. Liliom csak a napot lopja; a szíve visszavonná a körhintához, Muskátáé is csalogatja és pedig már eredménnyel, mikor megtudja Liliom Julitól, hogy gyermeke lesz. Örömet kikiáltja a világnak s együtt marad Julival.

Most azonban gondoskodni kellene a jövőről s Liliom rááll egy tapasztalt gazember, Ficsur tanácsára, hogy rabolják ki az óbudai töltésnél Linzmann pénztárnokot. A merénylet azonban nem sikerül, Linzmann elkapja Ficsur kezét, még mielőtt ez megszurhatná, Liliomra pedig revolvért szegez. Rendőrök jönnek, azok Liliomot le akarják tartóztatni; közben Ficsur megszökök. Liliom kést ránt elő s mellbe dőfi magát. Haldokolva viszik haza, othon elbucszik Juliskájától, sajnálva, hogy ezt a jó lelket egyszer egy ütessel megbántotta. Mikor meghalt, az ismerősök mind vigasztalják Julit, hogy jobb így, rossz ember volt Liliom, jobb dolga lesz így Julinak. Juli fásultan hallgatjam indezt, majd mikor mind elmentek, imádkozva bucsuzik kedves halottjától. Egy percre ő is távozik, azalatt megjönnek az égi detektívek s elviszik Liliomot égi számadásra.

Itt aztán egy kis magyarázatra szorul a darab. Molnár szerint a csirkefogó a tulvilágot egy nagy rendőrhivatalnak képzele, abból indulva ki, hogy a tulvilágon igazság van, ahol pedig igazság van, az nem lehet más, mint rendőrség; még pedig ugyanolyan rendőrség, mint a budapesti, ahol a csirkefogó a főkapitányt nem is látja, legfeljebb a fogalmazó elé kerül. Nem angyalok jönnek tehát érte, hanem fekete ruhás detektívek, azok viszik a mennybeli fogalmazó elé; Szent Péter apostolt Molnár, illetve a csirkefogó öreg rendőrnek teszi meg, nagy kulccsal a nyakában. A kihallgatáskor megtudja Liliom, hogy az öngyilkosoknak szabad egy időre visszatérniük a földre, hogy ha valamit még helyre akarnak hozni, helyrehozhassák. Liliom dacosan kijelenti, hogy neki semmi kedve többé visszatérni. Erre a fogalmazó kimondja rá, hogy a »rózsaszínű tűzbe« 16 évig kell égnie, azután visszatér a földre s ha valami nemes dolgot művel, az örök üdvösségre térhet. Tizenhat év múltával valóban meglátogatja Liliom övét. A felesége azóta sem ment férjhez, csak a leányát neveli. Liliomot nem ismerik meg, koldusnak nézik s egy tányér levest adnak neki. Bbszédbe ereszkednek, szóba kerül Juli elhalt férje, meg hogy a férje egyszer ráütött. Liliom sok igazat rámond az elhunytára, az asszony védi, még az ütést is letagadja. Szó szót követ, a kis leány is beleszól, hevesen elutasítja a koldust, aki ráüt a saját leánya kezére. Erre az öreg mennybeli rendőr elvezeti, talán azért, mert azzal, hogy a leánya kezére ráütött, helyrehozta a 19 év előtti igazságtalan ütést, melyet a felesége kapott tőle: megtette azt a jót, amit véghez kell vinnie (?). Juli pedig felsóhajt: úgy érzi, sokat gondolt most elhalt férjére. S a függöny legördül.

Az egész »legenda« nagyon vegyes hatást tesz. Az eleje felkölti az érdeklődést, de ez az érdeklődés annál lanyhábbá válik, minél inkább közeledünk az utolsó felvonáshoz. Az utolsó képekhez magyarázat kell a nézők nagy többsége részére s még magyarázat mellett is megmarad az a benyomás, hogy a fantázia itt más kétségbejítő kötéltáncot jár. Mesterkelt, czöltetett, kínos eredetiség egész befejezés. A mi benne szimbolizmus akarna lenni, az meg éppen fejtegetéjén áll. A tulvilág mint rendőrség erősen groteszk, visszatetsző gondolat. A megoldás pedig, hogy Liliom a feleségére mért ütést a leánya kezére mért másik ütessel expiálja holta után: mesterkelt, eléggé nincs indokolva, nélkülözi a logikai kapcsolatot. Ebből a gondolatból lehetett volna valamit csinálni, csak gondosabb kidolgozással. Így torzó, elnagyolt, hiányos a szerkezet s a darab befejezetlen. Fárastólólag hat a nézőközönségre a 7 képre való beosztás is; az este nagy része azzal telik el, hogy a függöny örökösön le- és felgördül. Végül fárastó és szinte unatkozó az is, hogy Molnár majdnem kerülni látszik a változatosságot a színen lévő szereplők számában s szinte állandóan csak két-két szereplőt beszélget, mintha más célja sem volna, miut többé-kevésbé ötletes párbeszédet mozaikszerűen belerakosgatni hét képbe. Ez a páros járás-kelés határozottan monstonná válik és sokat elvon abból a hatásból, melyet máskülönben az ötletes válaszok keltenének. Viszont éppen a páros jeleneteknek ez a tulajdonsága teszi azt, hogy Molnár Ferencz sajátosság, rövidsége törekvő, tömör stílusa egy színművében sem érvényesül annyira, mint a Liliomban.

Érvényesül azonban jó megfigyelő képessége is. Nem egy jelenete alakja és mondanása az életet a maga igaz valóságában viszi színpadra; ezek a töredékek gyakran keltettek nagy tetszést, feltétlenül nagyobb, mint a mekkorát az egész mű a maga széteső szerkezetével és ellapuló befejezésével kelthet.

A címszerep *Tóth* Eleknek adott ismét alkalmat egy kiváló, igen érdemes alakításra. A külvárosi csirkefogó lelkiismeretlen könnyelműsége alatt is átszillogtatta a jó szívet s a megbocsátást kérő jóhiszeműséget. Hetykesége nem bántó, cinizmusa nem visszatartó. Olyan volt

Tóth Lilioma, aminőnek Molnár elképzelte s ennél több dicséret nem is kell. Egészen megfelelő partnere volt Étsy Emilia Juli szelíd, egyszerű jellemének tökéletes ábrázolásával. Hajnal György a zsidó hordár komikus maszkjával és még komikusabb arcjátékával keltett sok derűtséget; ugyancsak pompás humorral játszott *Angyal* Ilka az öreg sváb Hollender-nét. Göron Gyula vén sipisének maszkja is, játéka is pompás, klasszikus, eredeti. Ugyancsak igen sikerült *Pogány* Janka Muskátója. H. *Kőrösi* Juci, Sinkó Gizi is a többi mellékszereplővel együtt csak dicséretet érdemelnek. Fenyő Emil volt a fényképész s következetesen úgy fotografált, hogy a nap egyenesen és állandóan is süthetett a fedetlen érzékeny lemezre. Így még az »amerikai gyorsfényképezek« sem tudnak dolgozni.

A közönség zsutolásig megtöltötte a nézőteret s ismételtén zajos tapsokkal tüntetett a jobb jelenetek mellett. De mikor hetedszer gördült le a függöny, mindenki úgy érezte, hogy bár nincs vége a cselekménynek, mégis jó, hogy nincs tovább.

Liliom. Molnár Ferenc darabja a hét lét lefogalja. Ma és holnap megismétlik. A darab pompás előadása iránt oly nagy az érdeklődés, hogy előreláthatóan rövid szünet után ismét műsorra kell tűzni Molnár Ferenc alkotását.

IPARÜGYEK.

Cipész mesterek tanfolyamának befejezése. Van szerencsém az érdekelt mester urakat értesíteni, hogy a cipész mesterek tanfolyamát f. hó 15-én kedden d. u. 3 órakor fejezzük be. Az érdeklődő mester urak ez alkalomból szívesen látatnak. Nagyvárad, 1910. február 14. Szűts Izsó, a ff. vezetője.

TÁVIRATOK.

Lueger betegsége.

Bécs, február 14. Lueger polgármester hátgyuladása terjed és az orvosok véleménye szerint műtét lesz szükséges, ami a polgármester cukorbetegsége miatt veszedelmes.

Cook Chilében.

London, február 14. A Daily Mail tudósítója a chilei Talkahuánoból jelenti, hogy Cook feleségével az Ozirisz német személyszállító gőzösön szombaton más néven (talán Kohn?) oda érkezett. Cookot a rendőrség megfigyeli.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Az Isaye—Gönczi hangverseny.

Nagyvárad zenekedvelő közönségének ritka élvezetben lesz része szombaton: az Isaye—Gönczi hangversenyben. Ez a szezon sok szebbnél szebb sikerű hangversenyt hozott közönségünknek, de még az eddigiek után is kimagasló zenei esemény lesz a szombati koncert. Isaye a világhírű művészek közt első helyen áll s csak örömmel jelenthetjük, hogy közönségünknek is lesz alkalmuk őt hallani.

Magyarországi szerepléseiről a lapuk mindentűt a legragyobb elragadtással emlékeztek meg s ugyanez az osztatlan elismerés kísérte Gönczi Mórt is, aki vele együtt lép fel. A hangversenyre jegyek előre válthatók *Székely* m. könyvkereskedésében.

Igazságszolgáltatás.

A Haverda-pör.

Vasárnap folytatták Haverda Mariska és társainak bűnperét. Az egész tárgyalást a tanuk kihallgatása foglalta le.

Hétfőn délelőtt fél tíz órakor nyitotta meg Hevessy Kálmán elnök a hétfői tárgyalást.

Bródy Ernő dr. bejelenti, hogy Vincer György és Vörös Kálmánné kihallgatását nem kívánja. A bíróság így határozott.

Az első tanu özvegy Apró Ferencné. A Haverda-családhoz bejáratos volt, nyolc évig dolgozott a házban.

Az elnök: Ismerte az anya és leánya viszonyát?

Azt tudom csak, amit Haverdáné mondott. Azt mondta, hogy nem adta oda a leánának a stafirungot, mert »az olyan küzönséges piszok az nem érdemli meg.«

— Miért haragudott az anyja?

— Mert pénzt kértek tőle és ő a pénzen ült.

— Milyen asszony volt az öreg Haverdáné?

— Kegyetlen volt, lehurta a szegény ember bőrét. (Mozgás.)

— Az urával szemben hogyan viselkedett?

— Uralkodott fölötte, meg is verte, ha nem engedelmeskedett.

Aztán az orvosszakértőket hallgatják ki. Berger Mór dr. szegedi törvényszéki orvosszakértő a következőket mondja: Jánossy Aladárt a vizsgálati fogságban és a főtárgyalás alatt megismerte. Jánossy Aladár nem szenved sem jelenleg elmezavarban, sem oly természetű öntudatlanságban, amely szabad elhatározási képességét korlátozná. A vádbeli cselekedet elkövetése alkalmával sem szenvedett a vádlott elmezavarban vagy öntudatlanságban.

Végül a kérdések megszövegezésére tértek.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, február 14.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza apr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Oszták hitelbank részvény	634.—
Oszták magyar államvasúti részvény	738.75
Leszámitoló bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Oszták-m. államvasúti részv.	697.50
Közuti vasut	552.—
Városi villamos vasut	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értékdőzsde 1909. febr. 14.

Magyar arany járadék 4 száz.	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	96.50
Oszták járadék papírban	186.—
Oszták járadék ezüstben	145.—

Kamarai értesítések. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 8286—1910. sz. leiratára vajó hivatkozással van szerencsénk az érdekeltek tudomázára adni, hogy a cs. és kir. közös hadsereg posztó és gyapjuszövetből készült ruházati cikk szükségletének szállítására vonatkozó hirdetmény a Budapesti közlöny f. 1910. évi február hó 15 ik napján megfőg-jelenni. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 3772—C 1910 sz. leiratára való hivatkozással van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy az Ottomán csász. kereskedelem és közmunkaügyi miniszterium egy hivatalos közleményt tett közzé, mely szerint jövőben a közszállítási pályázatoknál a pályázók ajánlatainak átvitele és felülvizsgálata ahhoz a feltételekhez kötve, hogy az illetők vagyoni és műszaki képzettségük igazolják. A szóban levő közlemény arra vezetendő vissza, hogy újabb időben számos közügyi munkálatra (ide értve a vasútépítéseket is) oly egyének is pályáztak, akiket nem lehetett komolyan venni. A műszaki képesség igazolását illetőleg elegendő, ha a vasúti mérnökök felteves hatóságai, a más szakmában foglalkozó mérnökök pedig az illető vállalat bizonyítványát mutatják fel, feltéve, hogy az utóbbi megfelelő hírnévnek örvendő. Nagyvárad, 1910. febr. 12. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: *Huzella* Gyula, kir. kersk. tan. elnök. Dr. *Sarkadi* Lajos, titkár.

A szerkesztésért felelős
Dr. VÖRÖSI GYULA.

Földbirtok haszonbérbeadási hirdetmény.

A nagyvárad lat. szert. püspökség, a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszterium 147586—1909. sz. engedélyével 1910. március 7-én d. u. 3 órakor, a jóságigazgatóság hivatalos helyiségében (Nagyvárad, Rákóczy-ut 33—18. sz.) az érdeklődők jelenlétében tartandó zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás útján haszonbérbe adja:

1. A körülbelül 3934 kat. holdat tevő beél-püspökmezői gazdaságot 1910. október 1-től kezdődő 15 évre;

2. A nagyszalontai határban fekvő mintegy 1866 kat. holdnyi pata-pusztai birtokrész 1910. október 1-től kezdődő 10 évre.

A jóságigazgatóság f. é. március hó 7-ik napjának déli 18 órájáig fogadja el a zárt írásbeli ajánlatokat, melyekkel együtt a bérösszeg 10 százaléka készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban bántapénzül letétbe helyezendő.

A bérbeadási feltételek mindkét birtokra nézve a jóságigazgatóságnál; továbbá a beéli gazdaságra vonatkozó feltételek Somogyi Miklós urad. intézőnél és Ferencsik Ödön főerdésznel Beélben; a pata-pusztai birtokrészre vonatkozó feltételek pedig dr. Ormay Lajos ügyvédnél nagyszalontán és Ferenczy János urad. intézőnél Ősi-pata-pusztán megtekinthetők.

A fent hivatolt miniszteri engedély alapján 1911 október 1-től kezdődőleg bérbe fog még adatni a körülbelül 400 kat. holdnyi kistulakai birtokrész, melyre a versenytárgyalás később lesz meghirdetve. Ezen utóbbi birtokrész bérbeadásával módot kíván nyújtani az uradalom, hogy a környékbeli kisgazdák szövetkezeti uton földhöz jussanak.

Nagyvárad, 1910. február 10.

A nagyvárad lat. szert. püspökség jóságigazgatósága.

Egyszeri használat meggyőz mindenkit, hogy a

Gyöngy

Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy hideg, kemény vagy lágy, gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, MEGLEPŐ GYORSAN OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmára volna, teljesen tiszta és ment maró anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers anyagok leggondosabb kiválasztásának köszönheti.

A Gyöngy

Szinszappan

míndig egyenlő minőségben lesz elő állítva.

Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a legkiadósabb.

A Gyöngy

Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy

Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-utca) ezenkívül a mosószappanok minden faja (debreceni, szegedi, csont, márvány, legfinomabb beretvaszappan stb.) valamint KÓKUSZSIR, CSÓ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb mennyiség vételénél is EREDETI GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

Tölgyfa-eladás.

A nagyváradai latin szertartású Főtisztelendő Káptalan tulajdonát képező és »Csehi« biharmegyei község határában fekvő, ugynevezett »Ábriházi« erdőből a természetben kijelölt 319. 76 kat. holdon levő, nagyrészt műszaki célokra alkalmas 63595 szál tölgyfa és 1105 szál cserfa, összesen tehát 64700 szál fa összes földfeletti fatömege zárt írásbeli ajánlatok útján eladatik. Fenti fatömeg becsára és egyúttal kikiáltási ára 341214 korona 51 fil. Az ajánlatok legkésőbbben a folyó évi Május hó 20-ik napjának délelőtti 11 órájáig okvetlenül benyújtandók Nagyságos és Főtisztelendő Dr. Karácsonyi János dékán kanonok ur kezeihez (Nagyvárad Káptalansor). Az ajánlatokhoz a megajánlandó vételárnak legalább is tíz százaléka készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban bántpénzül csatolandó, ugyszintén az eladási feltételeknek ajánlattevő által aláírt egy példánya, mely eladási feltételek alólirott által kívánatra megküldetnek.

Elkészett ajánlatok tárgyalás alá nem vétetnek.

Kelt Nagyváradon Sal Ferenc utca 4. szám 1910 Február hó 10-én

Török László s. k.
káptalani erdőmester.

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyvárad.

Felhívás!

F. évi január 30-án megtartott rendes közgyűlésünk 2500 drb 400 korona névértékű új részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkéjének kettő millió koronáról három millió koronára leendő felemelését határozta el.

Ezen 2500 drb. új részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak olyformán, hogy minden 2 drb. régi részvény után egy drb. új részvény, a közgyűlés által megállapított 440 korona ártan, részükre fentartatik. E vételárban már a bélyeg- és kiállítás díj belefoglaltatik.

Az új részvények vételára után folyó évi január hó első napjától a befizetés napjáig 6 százalékos kamattal fizetendő, amennyiben az új részvényesek is már a folyó évi üzleteredményben részesülni fognak.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi március első napjáig gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi joggyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek. Folyó évi március 1-én az elővételi jog megszűnik és a megmaradt részvények 450 korona ártan lesznek értékesítve.

A befizetések 1910. évi június 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi joggyakorlásánál részvényenként 40 korona befizetendő.

A közgyűlés által meghatározott vételárból, azaz részvényenként 440 koronából, 400 korona az alaptőkét illeti, a 40 korona felpénz pedig, a költségek levonása után, a tartalékalaphoz csatolandó.

A befizetések ideiglenes igazolványok adatként ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által megállapítandó időben — az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10 §-ának a késedelmes befizetésre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad. 1910 január 30.

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát ujonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig lecsökkentettem. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt áron biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtnak, mérsékelt áron mellet.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szives pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

A Baross-utca 60. számú házban

egy emeleti modern lakás, mely áll 4 szoba, előszoba, fürdőszoba és hozzátartozó mellékhelyiségekből

május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca 4. szám.

Igyekeztek mindenki francia születésű okleveles tanár néktől franciául megtanulni! Az órákon könyvek és irkák díjtalanul! Csoportos oktatás! Privát-tanítás otthon is! Kedvező fizetési feltételek! Francia könyvtár! lakás Csengeri-utca 6. Csapóház.

Bor-eladás.

A nagyváradai lat. szert. káptalani uradalom pinczejéből (Sal Ferenc-utca 4 sz.) 1908. évi termésű bagaméri asztali bor kapható 100 literen felüli mennyiségben, literenként 48 fillérért.

Telefon: 212.

Papp Imre,
uradalmi főtiszt.

(Utánnomás nem díjazatik).

Aszódi Mihály

kávé, cukorka és déli-gyümölcs nagykereskedő üzletét február hó 1-én Sas palota Oláh hentesnél szemben helyezi át Kossuth-u. oldal.

Aszódi

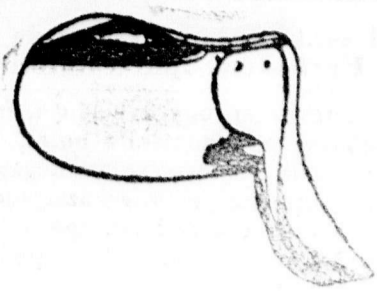
trieszti kávé, tea és angol rum aruházánál a 8 féle zamatu pörkölt kávé legjobb, legolcsóbb Kossuth-u. villamos motor üzemű kávépörköldéjébe.

Aszódinál

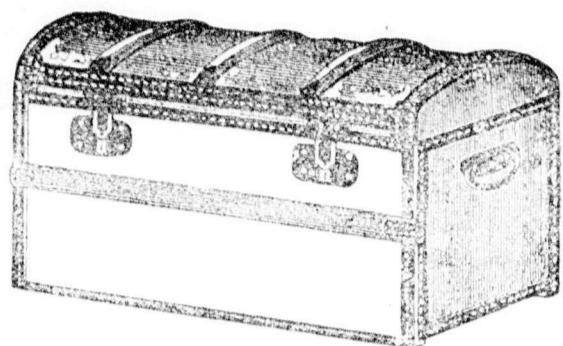
Kossuth-utca, kakao és csokoládé vásár megkezdődött nagyban és kicsinyben olcsó árért. 2 kgr. kuba és gyöngykávé bérmentve 3 frt 50 kr.

Téli idényre

theát, rumot, halkonzervek nagyban gyári áron. Zsur csemegéket nagyban és kicsinyben olcsó árban Aszódinál Kossuth-utca. Cukrártorták kaphatók.

LÖRINCZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér.

Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, al-
katrészek és lemezekből.

Utazó bőröndök, elegáns kézi kofferek, női kézi tar-
solyok, uti kosarak, kupé és vasuti méretben. Gyermek
kocsik, velocipédek nagy választéka.

Sport és lovagló eszközök.

Fénykép szerek, lemezek és készülékek!

Kérjen árjegyzéket!

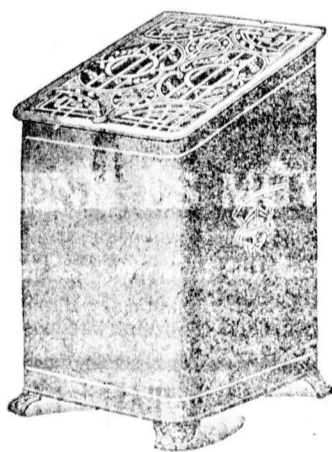
LELTÁR UTÁN NAGY ALKALMI ÁRUSÍTÁS!

CZILLÉR IMRE

nagy áruházában Rákóczi-ut, a következő cikkek
kerülnek mélyen leszállított árak mellett alkalmi eladásra

Ruhavászon	az összes divatszinekből kiváló jó minőség eddig 95 kr. és 120	most	63 és 88 kr.
Selyembatist	az összes divatszinekből 120 ctm. széles	most	62 kr.
Japán selyem	60 ctm. széles ed- dig 1 frt. 10 kr.	most	78 kr.
Moire selyem	remek szép színekben eddig 3 frt. 50 k.	most	2.25 kr.
Angol divatkelmék	120 és 140 ctm. széles eddig 1.40, 3.45 és 5 frt.	most	83 kr, 1.88 kr, és 2.90 kr.
Pongyola és blouz kelmék	utolsó divat tisztá gyapju	most	
Futó-szőnyegek, legjobb gyártmány		most	30, 37, 48 kr. és feljebb.
Szövet és csipke függönyök	még nem létezett olcsó árban		
Selyem-csipke és szövet blousok	és Jouponok	most	félárban.
Vásznak, uri- és női fehérműek		most	rendkívül olcsón beszerezhető.
Bőrkeztük	eddig 1.20	most	85 kr.
Női-, férfi- és gyermek harisnyák		most	gyári árban.
Csipke szövetek és maradékok		most	mesés olcsón.

→ Női divatszalon mértékutáni megrendelésekre. ←

== Kályha kiállítás ==

hosszanégo **METEOR** kályhákból, kályhatálcák, előtétek,
faládák, széntartók, kályhaellenzők, paravánok legszebb
kivitelben. Valódi porosz fűtőszén

Telefon 390 sz.

Tarsoly és Risztó

különlegességü vaskerekesében, Rákóczi-ut.

M. KIR. LŐPORÁRUDA

és mindennemű töltények raktára.

